

**РОЗДІЛ 7.**  
**ТВОРЧИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА**  
**ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ ДИТИНИ.**

**РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ**  
**МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

**Орест Андрійців**, провідний концертмейстер  
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

**DEVELOPMENT OF CREATIVE SKILLS OF PRESCHOOL CHILDREN**  
**THROUGH MUSICAL ART**

**Orest Andriitsiv**, leading concertmaster  
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** В статті розкрито особливості творчого розвитку особистості дитини дошкільного віку, що підтверджує необхідність застосування музичного мистецтва в освітньому процесі закладів дошкільної освіти. Автор презентує напрями та підходи до використання музики в навчанні і вихованні дітей дошкільного віку.*

***Ключові слова:** творчий розвиток, музичне мистецтво, дошкільний вік, навчанні і вихованні дітей дошкільного віку.*

***Abstract.** The article reveals the peculiarities of the creative development of a preschool child's personality, which confirms the need to use the means of musical art in the educational process of preschool education institutions. The author presents trends and approaches to the use of music in the education and upbringing of preschool children.*

***Key words:** creative development, musical art, preschool age, education and upbringing of preschool children.*

Важливу роль в процесі розвитку творчих здібностей дітей дошкільного віку відіграє музичне мистецтво, яке узагальнює та віддзеркалює естетично-емоційний досвід й естетичне ставлення особистості до життя; розкриває основи формування естетичного відношення дітей до мистецтва у процесі музично-творчої діяльності. Як спосіб засвоєння культурних надбань та навколишнього світу, як складова частина духовного життя людини мистецтво, зокрема, музика відіграє важливу роль як невід'ємна складова культури народу. Особливого значення набуває також осмислення питань художньо-естетичного виховання, формування естетичної культури особистості; виховання у молоді національного характеру мислення, патріотизму, моральності, естетичної самосвідомості, духовного розвитку дітей та юнацтва» [4, с. 134].

Актуальність проблеми, визначена ґрунтовним аналізом наукових праць щодо розвитку творчих здібностей у дітей дошкільного віку та реальним станом у організації музичної творчості; потребами дітей у музиці та стереотипними підходами до застосування музичного мистецтва як засобу активізації творчого розвитку дітей дошкільного віку; необхідністю використання сучасних інноваційних підходів та технологій в музичному мистецтві, зокрема як засобу активізації творчого розвитку дітей дошкільного віку. Таким чином, проблема дослідження творчих здібностей у дітей дошкільного віку, визначення напрямів, методів і засобів, що забезпечують активний розвиток дітей старшого дошкільного віку засобами музики є особливо актуальною в наш час в освітньому процесі закладів дошкільної освіти.

Дослідженням наукового феномену творчих здібностей займалися багато відомих педагогів та психологів таких, як: Н. Бабіч, Т. Дуткевич, Л. Суботіна, О. Пеклун, Л. Ткаченко, з естетичного виховання особистості та педагогіки мистецтва – Л. Масол, О. Поліщук, О. Рудницька, О. Щолокова. Психолого-педагогічний аспект творчого розвитку

та виявлення творчої активності досліджували І. Бех, І. Зязюн, О. Кононко В. Кремень, Л. Лук'янова, Н. Ничкало.

У Законі України про культуру та Базовому компоненті дошкільної освіти поняття музичне мистецтво тлумачиться як творча діяльність у сферах: літератури, поезії, музики, образотворчого мистецтва; активна творча діяльність» [1, с. 145]. Отже, творча діяльність дитини є важливою формою музичної діяльності. Музична діяльність – «діяльність, яка сприяє формуванню здібностей і творчому відтворенню, самовираженню особистості дитини» [2, с. 84].

Важливе значення в процесі творчого розвитку дитини постає дошкільний вік, зокрема, «наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку» [3, с. 349]. Зростає роль музичного мистецтва як вагомого засобу творчого розвитку і виховання дитини, що підтверджує необхідність широкого застосування музики в освітньому процесі закладів дошкільної освіти, формує загальну культуру дошкільників, залучає дітей до музичної творчості, пісенного репертуару, музичного фольклору. У дошкільному віці відбувається формування ставлення до навколишнього світу – традицій та культури; формується інтерес до мистецтва, творчості, слова. «Нова концепція музично-естетичного та духовного виховання повинна опиратися на кращі зразки українського національного фольклору, виховувати любов до народних українських традицій, до рідної землі та історії наших предків» [5, с. 242].

Таким чином, «важливого значення набуває також осмислення питань художньо-естетичного виховання, формування естетичної культури особистості; виховання у молоді національного характеру мислення, патріотизму, моральності, естетичної самосвідомості, духовного розвитку дітей та юнацтва. Становлення уявлень особистості про світ, стосунків людей, про себе починається одночасно з розвитком почуттів і моральних якостей, що є основою моральної спрямованості особистості визначають її подальше життя» [4, с. 134]. «Формування духовно багатой людини, яка глибоко розуміє твори мистецтва, має високо розвинуті естетичні смаки, відчуває красу навколишнього світу і прагне до творчого перетворення дійсності за законами прекрасного. Це характерно для дошкільного віку, у період активного розвитку мислення» [5, с. 242].

Важливо створити сприятливе середовище для творчої музичної діяльності дошкільників: музичної творчості, навчання гри на дитячих музичних інструментах, впровадження інноваційних методик навчання та взаємодії дітей, використання інтерактивних технологій вихователів і батьків в цьому напрямі, впровадження мультимедійних методик навчання, використання інтерактивних технологій «Ажурна пилка», «Акваріум», «Мозковий штурм» [6]. Важливо приділити увагу розвитку чуття ритму під час гри на дитячих музичних інструментах.

Виокремлюють напрямки розвитку музичних здібностей: чуття ритму; уявлення про співвідношення різних тривалостей, засвоєння простих ритмічних фігур, уявлення про сильні та слабкі частки в мелодії, уявлення про емоційну суть мелодії та ритму. Розвиток музично-ритмічного чуття дітей дошкільного віку у процесі співу мелодій знайомих пісень, під час виконання ритмічних акомпанемент до вокально-хорового репертуару і творів для слухання. Активізація ритмічного чуття відбувається також на основі використання «живої» музики – доступних інструментальних та пісенних мініатюр, п'єс, творів для слухання музики з урахуванням специфіки дитячої слухацької аудиторії.

Таким чином, музичне мистецтво є особливою здатністю особистості дитини створювати мистецькі цінності та правильно, художньо сприймати їх. Значущість музичного мистецтва полягає в позитивному впливі на творчий розвиток дітей. Активізація музично-ритмічного чуття дітей відбувається у процесі створення ігрових ситуацій, залучення асоціативних зв'язків між елементарними ритмічними уявленнями і спостережуваними життєвими явищами.

#### Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти / під. наук. керівн. Піроженко Т. О., авт. кол-в: Байєр О. М., Безсонова О. К., Брежнєва О. К., Гавриш Н. В., Загородня Л. П. та ін. 2021. 38 с. URL: <http://surl.li/jyzr>.
2. Кривошея Т. М. Наступність у навчанні та вихованні дітей дошкільного і молодшого шкільного віку в педагогічній спадщині Я. А. Коменського. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка*: збірник наукових праць. 2009. № 28. С. 349-354.
3. Мальов С. В. Виховання патріотичних почуттів дітей молодшого шкільного віку в процесі формування естетичної компетентності. *Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд*: зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 134-138.
4. Тодосієнко Н. Л. Педагогічне значення українського фольклору у патріотичному вихованні дітей молодшого шкільного віку. *Патріотичне виховання в освіті та соціальній роботі: уроки минулого та сучасний погляд*: зб. матер. міжвузівської науково-практичної конференції Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії 22 лютого 2024 року. Хмельницький, 2024. С. 242-47.
5. Шикиринська О.В. Психолого-педагогічний супровід дітей старшого дошкільного віку засобами технології формування активно-патріотичної позиції. *Збереження психічного здоров'я в умовах воєнних дій: збірник наукових праць учасників міжвузівського круглого столу (31 жовтня 2023 року, м.Київ) / ред. колегія: Вольнова Л.М. Київ, 2023. С. 123-127.*
6. Karuk I., Kolesnik K., Kryvosheya T., Prysiazhniuk L., Shykyrynska O., Vyshkivska V., Komariivska N. The development of cooperation skills of senior preschoolers in the experimentation process. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION. Proceedings of the International Scientific Conference. May 27. 2022. Volume I. P.404-414.
7. Karuk I. Development of search and research activity of preschool children during the use of the technology «Educational trip». *Imperatives of civil society development in promoting national competitiveness: proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference. Volume I, December 13-14, 2018. Batumi, Georgia: Kalmosani, 2018. P. 254-257.*

## **РОЛЬ КАЗКИ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

**Олена Блажко**, здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: Т. Ю. Петришина, асистентка

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського (Україна)

## **THE ROLE OF FAIRY TALES IN THE EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN**

**Olena Blazhko**, bachelor's student

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У дослідженні розглянуто значення казок у формуванні особистості дитини на психологічному, інтелектуальному та моральному рівнях. Проаналізовано психологічні та педагогічні аспекти використання казок у вихованні, висвітлюючи їхню роль у розвитку уяви, мовлення, моральних цінностей та соціальних навичок у дітей середнього дошкільного віку. Досліджено вплив сучасних технологій на сприйняття та роль казок у цифрову епоху.*

***Ключові слова:** виховання, казка, діти, середній дошкільний вік, роль, розвиток.*

***Abstract.** The study examines the significance of fairy tales in shaping a child's personality at psychological, intellectual, and moral levels. Psychological and pedagogical aspects of using fairy tales in education are analyzed, highlighting their role in developing imagination, speech,*